

บทที่ 4
ผลการวิจัย

ในการนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง “ทัศนคติอุตสาหกรรม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อแนว-
คิดศัพท์และคอดีเกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์” นี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยและวิเคราะห์
ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การพรรณนารายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและ
การศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง และตอนที่ 2 ว่าด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และยืนยัน
สมมติฐาน ซึ่งแต่ละตอนมีรายละเอียดที่จะนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การพรรณนารายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและประวัติการศึกษาของกลุ่ม
ตัวอย่าง

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในรูปของตารางแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและ
ประวัติการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างด้วยการแสดงจำนวนและร้อยละ พร้อมกับพรรณนาข้อมูลซึ่ง
ประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	ชมรม อุลามาห์ ^๔ (คน)	สำนักงาน คณะกรรมการ อิสลาม(คน)	ปริญญาเอก (คน)	ร.ร. เอกชนสอน ศาสนาอิสลาม (คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
ปัตตานี	1	1	1	4	7	25.93
ยะลา	1	1	2	2	6	22.24
นราธิวาส	1	1	-	3	5	18.51
สงขลา	1	1	-	3	5	18.51
สตูล	-	1	-	3	4	14.51
รวม	4	5	3	15	27	100.00

จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้ที่อยู่อาศัยในจังหวัดปัตตานีมาก
ที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.93 รองลงมา คือ จังหวัดยะลา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ
22.24 จังหวัดนราธิวาสและสงขลา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.51 เท่ากัน และจังหวัดสตูลน้อย
ที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.81

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
30	2	7.41
31	2	7.41
35	1	3.70
36	1	3.70
39	1	3.70
41	1	3.70
43	2	7.41
44	1	3.70
47	1	3.70
49	2	7.41
50	5	18.56
51	1	3.70
53	1	3.70
54	1	3.70
57	1	3.70
58	1	3.70
64	1	3.70
75	1	3.70
83	1	3.70
รวม	27	100

จากตาราง 2 จะเห็นได้ว่า บรรดากลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้ที่มีอายุน้อยไปหามากครั้งนี้ อายุ 30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 อายุ 31 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 อายุ 35 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 อายุ 36 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 อายุ 39 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 อายุ 41 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 อายุ 43 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 อายุ 44 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 อายุ 47 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 อายุ 49 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 อายุ 50 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.56

อายุ 51 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 อายุ 53 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 อายุ 54 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 อายุ 57 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 อายุ 58 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 อายุ 64 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 อายุ 75 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 อายุ 83 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70

กำหนด อายุ 30-47 ปี เป็นผู้ที่มีอายุน้อย
 อายุ 48-65 ปี เป็นผู้ที่มีอายุปานกลาง
 อายุ 66-83 ปี เป็นผู้ที่มีอายุมาก

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
น้อย	12	44.44	$\bar{X} = 47.89$
ปานกลาง	13	48.15	ต่ำสุด = 30
มาก	2	7.41	สูงสุด = 83
รวม	27	100.00	

จากตาราง 3 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน มีผู้ที่มีอายุปานกลางมากที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 48.15 รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุน้อยจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 และอายุมากน้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 โดยกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 47.89 ผู้มีอายุน้อยสุด 30 ปีและมากที่สุด 83 ปี

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	1	3.70
สมรส	26	96.30
หย่าร้าง	-	-
อื่น ๆ	-	-
รวม	27	100

จากตาราง 4 จะเห็นได้ว่าบรรคากลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้ที่สมรสแล้วมากที่สุด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 96.30 รองลงมาผู้ที่ยัง โสด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 ส่วน หย่าร้างและอื่น ๆ ไม่มี

ตาราง 5 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพหรือตำแหน่งที่ดำรงอยู่ใน ปัจจุบัน

สถานภาพ	รวม	ร้อยละ
ครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	9	33.33
คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา	2	7.41
โต๊ะครูและคณะกรรมการชมรมอุลามาห์ฟาฏอนีย์ดาร์สสถาน	2	7.41
โต๊ะครูและตำแหน่งอื่น ๆ	1	3.70
คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและ โต๊ะครู	1	3.70
โต๊ะครูและครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	3	11.11
โต๊ะครู ครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและตำแหน่งอื่น ๆ	3	11.11
คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด โต๊ะครูและคณะกรรมการชมรม- อุลามาห์ฟาฏอนีย์ดาร์สสถาน	2	7.41
คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด โต๊ะครูและครู โรงเรียนเอกชน- สอนศาสนาอิสลาม	2	7.41
โต๊ะครู คณะกรรมการชมรมอุลามาห์ฟาฏอนีย์ดาร์สสถาน ครู โรงเรียน- เอกชนสอนศาสนาอิสลาม และตำแหน่งอื่น ๆ	1	3.70
คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด โต๊ะครู ครู โรงเรียนเอกชนสอน- ศาสนาอิสลาม และตำแหน่งอื่น ๆ	1	3.70
	รวม 27 คน	100

จากตาราง 5 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีสถานภาพและตำแหน่งซึ่ง ดำรงอยู่ปัจจุบันนั้นมีผู้ดำรงตำแหน่งเดียวมากที่สุด คือเป็นครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อย่างเดียว ไม่มีตำแหน่งอื่นควบคู่จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ผู้ดำรงสองตำแหน่ง คือ หนึ่งตำแหน่ง โต๊ะครูกับ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 สอง คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดกับครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 2 คน

คิดเป็นร้อยละ 7.41 สาม ตำแหน่งได้ครูกับคณะกรรมการชมรมอุลามาฮ์ฟาฏอนีย์ดารุสสลาม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 ที่ ตำแหน่งได้ครูกับตำแหน่งอื่น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 ห้า ตำแหน่งคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดกับได้ครูกับตำแหน่งอื่น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 ผู้ดำรงสามตำแหน่ง คือ หนึ่งตำแหน่งได้ครูกับครูเอกชนสอนศาสนาอิสลามและตำแหน่งอื่น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 สองคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดได้ครูกับคณะกรรมการชมรมอุลามาฮ์ฟาฏอนีย์ดารุสสลาม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 สามตำแหน่งคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ได้ครูกับครูเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 ผู้ดำรงตำแหน่ง คือ ครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และตำแหน่งอื่น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 เท่ากับสองผู้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ได้ครูกับครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และตำแหน่งอื่น

ตาราง 6 ประวัติการศึกษา จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการศึกษาวิชาศาสนาอิสลาม

การศึกษาวิชาศาสนาอิสลาม	ชมรมอุลามาฮ์	สำนักงานคณะกรรมการอิสลาม	ปริญญาเอก	ร.ร. เอกชนสอนศาสนาอิสลาม	รวม	ร้อยละ
ในระบบอย่างเดียว	-	-	-	1	1	3.70
นอกระบบโรงเรียน อย่างเดียว (ปอเนาะ)	2	1	-	2	5	18.52
ทั้งสองระบบ	2	4	3	12	21	77.78
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 6 จะเห็นได้ว่า บรรดาในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้ศึกษาวิชาศาสนาอิสลามทั้งสองระบบมากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมา คือผู้ศึกษานอกระบบอย่างเดียว(ปอเนาะ) จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.52 และผู้ศึกษาในระบบอย่างเดียว(โรงเรียน) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาในการศึกษาศาสนาอิสลาม

ระยะเวลา	ชมรม อุลามาฮ์ ^๑	สำนักงานคณะ กรรมการอิสลาม	ปริญญา เอก	ร.ร. เอกชน สอนศาสนา อิสลาม	รวม	ร้อยละ
น้อยกว่า 11 ปี	-	-	-	1	1	3.70
11-15 ปี	2	4	-	7	13	48.15
16-20 ปี	1	-	1	6	8	29.62
21 ปีขึ้นไป	1	1	2	1	5	18.51
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 7 จะเห็นได้ว่าบรรดากลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้ศึกษาศาสนาอิสลามเป็นระยะเวลานาน 11-15 ปี มากที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 48.15 รองลงมา 16-20 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 29.62 รองลงมาคือ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.57 และน้อยกว่า 11 ปี น้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถาบันที่จบการศึกษา

สถาบันที่จบการศึกษา	ชมรม อุลามาอ์	สำนักงาน คณะกรรมการ อิสลาม	ปริญญา เอก	ร.ร. เอกชน สอนศาสนา อิสลาม	รวม	ร้อยละ
ปอเนาะในห้าจังหวัด ชายแดนภาคใต้	2	1	-	3	6	22.22
ปอเนาะในมาเลเซีย	-	-	-	-	-	-
นอกระบบ(ปอเนาะ) ในมัสกัฮ์ ประเทศซาอุ ดีอาระเบีย	-	1	-	1	2	7.41
มหาวิทยาลัยในประเทศ ซาอุดีอาระเบีย	-	1	3	4	8	29.63
มหาวิทยาลัยในประเทศ อียิปต์	-	1	-	3	4	14.81
อื่น ๆ	2	1	-	4	7	25.53
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 8 จะเห็นได้ว่าบรรดากลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้ที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศซาอุดีอาระเบีย มากที่สุดจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 29.63 รองลงมาจากที่อื่น ๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.53 ผู้ที่จบการศึกษาจากปอเนาะในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 รองลงมาผู้ที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศอียิปต์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.81 ผู้ที่จบจากนอกระบบ(ปอเนาะ)ในประเทศซาอุดีอาระเบีย น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

ระดับการศึกษา	ชมรม อุทมาลัยฯ	สำนักงาน คณะกรรมการ อิสลาม	ปริญญา เอก	ร.ร. เอกชน สอนศาสนา อิสลาม	รวม	ร้อยละ
ปริญญาเอก	-	-	3	-	3	11.11
ปริญญาโท	-	-	-	1	1	3.70
ปริญญาบัตรบัณฑิต	1	-	-	2	3	11.11
ปริญญาตรี	1	3	-	9	12	48.15
ชานาวิย (มัธยมปลาย)	-	-	-	2	2	7.41
ไม่ได้ศึกษาเป็นระดับชั้น	2	2	-	1	5	18.52
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 9 จะเห็นได้ว่าบรรดากลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 48.15 รองลงมาไม่ศึกษาเป็นระดับชั้น จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.52 ระดับปริญญาบัตรบัณฑิต 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 เท่ากับปริญญาเอกระดับชานาวิย (มัธยมปลาย) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 และระดับปริญญาโทน้อยที่สุดจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความสามารถในการเข้าใจหนังสือ
อาหารับ

การเข้าใจหนังสือ อาหารับ	ชมรม อุทมาธ๑	สำนักงาน คณะกรรมการ อิสลาม	ปริญญา เอก	ร.ร. เอกชน สอนศาสนา อิสลาม	รวม	ร้อยละ
น้อยกว่าร้อยละ 50 (น้อย)	-	1	-	-	1	3.70
ร้อยละ 50-69 (ปานกลาง)	1	1	-	3	5	18.52
ร้อยละ 70-89 (ดี)	-	1	-	7	8	29.63
ร้อยละ 90 ขึ้นไป (ดีที่สุด)	3	2	3	5	13	48.15
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 10 จะเห็นได้ว่าบรรดากลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้มีความสามารถในการเข้าใจหนังสืออาหารับ ร้อยละ 90 ขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 48.15 รองลงมา มีผู้ที่เข้าใจหนังสืออาหารับ ร้อยละ 70-89 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 29.63 และมีผู้ที่เข้าใจหนังสืออาหารับ ร้อยละ 50-69 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.52 และมีผู้ที่เข้าใจหนังสืออาหารับน้อยกว่าร้อยละ 50 น้อยที่สุดจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประวัติการศึกษาจากทัศนคติอุลามาร์ ช่วงฮิจเราะฮ์ศักราช 500 ปีแรกของอิสลาม เกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์

อุลามาร์ที่ได้ศึกษา	รวม	ร้อยละ
อิหม่ามซาฟีอี	4	14.81
อิหม่ามซาฟีอีและอัลเกาะซาลี	2	7.41
อิหม่ามซาฟีอีและอบุลหะสันอัลอัชชะรี	1	3.70
อิหม่ามอบุลหะสันอัลอัชชะรีและอบุลมันซูร์อัลมาตุรีดี	1	3.70
อิหม่ามซาฟีอี อบุลหะสันอัลอัชชะรีและอัลเกาะซาลี	1	3.70
อิหม่ามอบูหะนีฟะฮ์ ซาฟีอี อะหมัดอิบน์ฮัมบัล และอัลเกาะซาลี	1	3.70
อิหม่ามมาลิก ซาฟีอี อะหมัดอิบน์ฮัมบัล และอบุลหะสันอัลอัชชะรี	1	3.70
อิหม่ามซาฟีอี อะหมัดอิบน์ฮัมบัล อบุลหะสันอัลอัชชะรีและอัลเกาะซาลี	1	3.70
อิหม่ามอบูหะนีฟะฮ์ มาลิก ซาฟีอี และอะหมัดอิบน์ฮัมบัล	1	3.70
อิหม่ามอบูหะนีฟะฮ์ มาลิก ซาฟีอี อะหมัดอิบน์ฮัมบัล และอบุลหะสันอัลอัชชะรี	3	11.11
อิหม่ามอบูหะนีฟะฮ์ มาลิก ซาฟีอี อบุลหะสันอัลอัชชะรี และอัลเกาะซาลี	2	7.41
อิหม่ามอบูหะนีฟะฮ์ มาลิก ซาฟีอี อะหมัดอิบน์ฮัมบัล และอัลเกาะซาลี	1	3.70
อิหม่ามอบูหะนีฟะฮ์ มาลิก ซาฟีอี อะหมัดอิบน์ฮัมบัล อบุลหะสันอัลอัชชะรี และอัลเกาะซาลี	6	22.22
อบูหะนีฟะฮ์ มาลิก ซาฟีอี อะหมัดอิบน์ฮัมบัล อบุลหะสันอัลอัชชะรี อัลฆอซาลี และอัลหะรอโม	1	3.70
อบูหะนีฟะฮ์ มาลิก ซาฟีอี อะหมัดอิบน์ฮัมบัล อบุลหะสันอัลอัชชะรี อัลเกาะซาลี และอิบน์ กุซัยมะฮ์	1	3.70
รวม	27 คน	100

ตาราง 11 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน มีประวัติการศึกษาที่สนคคิอุ-
 ลามาอี ซึ่งมีชีวิตอยู่ในช่วงอิเราะฮ์ศักราช 500 ปีแรกของอิสลาม เกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์
 (สุบหานะฮฺวะตะอะลา) ซึ่งศึกษาจากทัศนะของอุลามาอีในสมัยดังกล่าวเพียงหนึ่งคน คือ จาก
 ทัศนะของอิหม่ามซาฟีอีมี จำนวน 4คน คิดเป็นร้อยละ 14.81 ศึกษาจากทัศนะของอุลามาอี
 สมัยดังกล่าวสองคน คือ หนึ่ง ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอิหม่ามซาฟีอีและอัลเฆาะซาลีบี จำนวน 2
 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 สอง จากทัศนะของอิหม่ามซาฟีอี อนุลหะสันอัลอัชชะรีบี จำนวน 1 คน
 คิดเป็นร้อยละ 3.70 เท่ากับ สามผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอิหม่ามอนุลหะสันอัลอัชชะรีบี กับ อนุล
 มันศูรอัลมาศูรีดี ผู้ที่ศึกษาอุลามาอีสมัยดังกล่าวสามคน คือ จากทัศนะของอิหม่ามซาฟีอี อนุล
 หะสันอัลอัชชะรีบีและอัลเฆาะซาลีบี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอุลา-
 มาอีสมัยดังกล่าว สี่ คน คือ หนึ่ง จากทัศนะของอิหม่ามอนุหะนีพะฮ์ ซาฟีอี อนุลหะสันอัลอัชชะ-
 รีบีและอัลเฆาะซาลีบี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 เท่ากับ สอง ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของ
 อิหม่ามมาลิก ซาฟีอี อะหฺมัดอิบนูฮัมบัต และหะซันอัลอัชชะรีบี เท่ากับ สาม ผู้ที่ศึกษาจาก
 ทัศนะของอิหม่ามซาฟีอี อะหฺมัดอิบนูฮัมบัต อนุลหะสันอัลอัชชะรีบีและอัลเฆาะซาลีบี เท่า
 กับ สี่ ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอิหม่ามอนุหะนีพะฮ์ มาลิก ซาฟีอีและอะหฺมัดอิบนูฮัมบัต เท่ากับ
 ห้าผู้ที่ ศึกษาจากทัศนะของอิหม่าม อนุหะนีพะฮ์ ซาฟีอี อะหฺมัดอิบนูฮัมบัตและอัลเฆาะซาลีบี

ผู้ที่ศึกษาจากอุลามาอีสมัยดังกล่าว ห้า คน คือ หนึ่ง ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของ
 อิหม่ามอนุหะนีพะฮ์ มาลิก ซาฟีอี อะหฺมัดอิบนูฮัมบัตและอนุลหะสันอัลอัชชะรีบี จำนวน 3 คน
 คิดเป็นร้อยละ 11.11 สอง ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอิหม่ามอนุหะนีพะฮ์ มาลิก ซาฟีอี อนุล-
 หะสันอัลอัชชะรีบีและอัลเฆาะซาลีบี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 สาม ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะ
 ของอิหม่ามอนุหะนีพะฮ์ มาลิก ซาฟีอี อะหฺมัดอิบนูฮัมบัต และอัลเฆาะซาลีบี จำนวน 1 คน
 คิดเป็นร้อยละ 3.70

ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอุลามาอีสมัยดังกล่าวหก คน คือ อิหม่ามอนุหะนีพะฮ์ มาลิก
 ซาฟีอี อะหฺมัดอิบนูฮัมบัต อนุลหะสันอัลอัชชะรีบี และอัลเฆาะซาลีบี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ
 22.22

ศึกษาทัศนะจากอุลามาอีสมัยดังกล่าวจำนวน เจ็ดคน คือ หนึ่ง อนุหะนีพะฮ์ มาลิก
 ซาฟีอี อะหฺมัดอิบนูฮัมบัต อนุลหะสันอัลอัชชะรีบี อัลเฆาะซาลีบีและอัลหะรอไมนุ จำนวน 1 คน
 คิดเป็นร้อยละ 3.70 เท่ากับ สอง ทัศนะของอิหม่ามอนุหะนีพะฮ์ มาลิก ซาฟีอี
 อะหฺมัดอิบนูฮัมบัต อนุลหะสันอัลอัชชะรีบี อัลเฆาะซาลีบี และอิบนูญัยมะฮ์

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประวัติการศึกษา จากทัศนคติอุทกามาธ
ซึ่งมีชีวิตอยู่ในช่วงอิทธิพลเศรษฐกิจ 501-1200 ปีแรกของอิสลาม

อุทกามาธที่ได้ศึกษา	รวม	ร้อยละ
อิหม่ามอันนะวะวีย์	3	11.11
อิหม่ามอันนะวะวีย์ และอิบนุกะษีร	1	3.70
อิหม่ามอัลบะเกาะวีร อันนะวะวีย์ อัลกุฎฎีบีย์	1	3.70
อิหม่ามอัลฟิคร อัลรอซีย์ อันนะวะวีย์ และอิบนุกะษีร	1	3.70
อิหม่ามอันนะวะวีย์ อัลกุฎฎีบีย์ และอิบนุกะษีร	1	3.70
อิหม่ามอันนะวะวีย์ อัลกุฎฎีบีย์ และอิบนุกัดยมียะฮุ	1	3.70
อิหม่ามอันนะวะวีย์ อิบนุกะษีร และมุฮัมมัดบินอับดุลวะฮะฮาบ	1	3.70
อิหม่ามอิบนุกัดยมียะฮุ มุฮัมมัดบินอับดุลวะฮะฮาบ และอิบนุหะญัร อัล อัสเกาะตานีย์	1	3.70
อิหม่ามอัลบะเกาะวีร อัลฟิคร อัลรอซีย์ อันนะวะวีย์ และอัลกุฎฎีบีย์	2	7.41
อิหม่ามอันนะวะวีย์ อิบนุกะษีร อิบนุกัดยมียะฮุ และมุฮัมมัดบินอับดุล- วะฮะฮาบ	1	3.70
อิหม่ามอัลกุฎฎีบีย์ อิบนุกะษีร อิบนุกัดยมียะฮุ และมุฮัมมัดบินอับดุล- วะฮะฮาบ	1	3.70
อิหม่ามอัลฟิคร อัลรอซีย์ อันนะวะวีย์ อัลกุฎฎีบีย์ อิบนุกะษีร และมุฮัมมัด บินอับดุลวะฮะฮาบ	1	3.70
อิหม่ามอัลฟิคร อัลรอซีย์ อันนะวะวีย์ อัลกุฎฎีบีย์ อิบนุกะษีรและอัลรอฟอี	1	3.70
อิหม่ามอัลบะเกาะวีร อัลฟิคร อัลรอซีย์ อันนะวะวีย์ อิบนุกะษีร อิบนุกัดยมียะฮุ และมุฮัมมัดบินอับดุลวะฮะฮาบ	3	11.11
อิหม่ามอัลบะเกาะวีร อันนะวะวีย์ อัลกุฎฎีบีย์ อิบนุกะษีร อิบนุกัดยมียะฮุ และ มุฮัมมัดบินอับดุลวะฮะฮาบ	1	3.70
อิหม่ามอัลบะเกาะวีร อัลฟิคร อัลรอซีย์ อันนะวะวีย์ อัลกุฎฎีบีย์ อิบนุกะษีร และอิบนุกัดยมียะฮุ	1	3.70
อิหม่ามอัลบะเกาะวีร อัลฟิคร อัลรอซีย์ อันนะวะวีย์ อัลกุฎฎีบีย์ อิบนุกะษีร อิบนุกัดยมียะฮุ และมุฮัมมัดบินอับดุลวะฮะฮาบ	3	11.11

อุทามาอ์ที่ได้ศึกษา	รวม	ร้อยละ
อิหม่ามอัลบะเฆาะวีรีย์ อัลฟัศรฮ์ร่อซีย์ อันนะวะวีรีย์ อัลกุรฎูนีย์ อิบนุกะษีรฺ อิบนุคัยมียะฮฺ มุฮัมมัดบินอับดุลวะฮฺฮาบ และอัศสะบูฎีย์	1	3.70
อิหม่ามอัลบะเฆาะวีรีย์ อัลฟัศรฮ์ร่อซีย์ อันนะวะวีรีย์ อัลกุรฎูนีย์ อิบนุกะษีรฺ อิบนุคัยมียะฮฺ มุฮัมมัดบินอับดุลวะฮฺฮาบ อัศสะบูฎีย์ อัตกอซัน อะฎียะฮฺ และอัลบัยฎอวีรีย์	1	3.70
ไม่ระบุผู้ใด	1	3.70
	รวม 27	100

ตาราง 12 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน มีประวัติการศึกษาทัศนคติ
อุทามาอ์ ซึ่งมีชีวิตอยู่ในช่วงฮิจเราะฮ์ศักราช 501-1200 ปีแรกของอิสลาม เกี่ยวกับคุณลักษณะของ
อัลลอฮ์ (สุบหานะฮฺวะตะฮฺอาลา) ซึ่งศึกษาจากทัศนะอุทามาอ์ในสมัยดังกล่าวเพียงคนเดียว คือ จาก
ทัศนะของอิหม่ามอันนะวะวีรีย์ มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11

ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะอุทามาอ์ในสมัยดังกล่าวสองคน คือ จากทัศนะอิหม่ามอันนะวะวีรีย์
และอิบนุกะษีรฺ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70

ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะอุทามาอ์ในสมัยดังกล่าวสามคน คือ หนึ่ง ศึกษาจากทัศนะของ
อิหม่ามอัลบะเฆาะวีรีย์ อันนะวะวีรีย์ อัลกุรฎูนีย์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 เท่ากับ สอง ผู้ที่
ศึกษาจากทัศนะของอิหม่ามอัลฟัศรฮ์ร่อซีย์ อันนะวะวีรีย์ และอิบนุกะษีรฺ เท่ากับ สาม ผู้ที่ศึกษา
จากทัศนะของอิหม่ามอันนะวะวีรีย์ อัลกุรฎูนีย์ และอิบนุกะษีรฺ เท่ากับ สี่ ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของ
อิหม่ามอันนะวะวีรีย์ อัลกุรฎูนีย์ และอิบนุคัยมียะฮฺ เท่ากับ ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอิหม่ามอันนะวะ
วีรีย์ อิบนุกะษีรฺ และมุฮัมมัดบินอับดุลวะฮฺฮาบ เท่ากับผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอิหม่ามอิบนุคัยมี
ยะฮฺ มุฮัมมัดบินอับดุลวะฮฺฮาบ และอิบนุหะญ์ญ์อัลอัฏเฏาะลานีย์

ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะอุทามาอ์ในสมัยดังกล่าวสี่คน คือ หนึ่ง จากทัศนะของอิหม่าม
อัลบะเฆาะวีรีย์ อัลฟัศรฮ์ร่อซีย์ อันนะวะวีรีย์ และอัลกุรฎูนีย์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 มาก
กว่า สอง ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอิหม่ามอันนะวะวีรีย์ อิบนุกะษีรฺ อิบนุคัยมียะฮฺ และมุฮัมมัดบินอับ
ดุลวะฮฺฮาบ เท่ากับ สาม ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอิหม่ามอัลกุรฎูนีย์ อิบนุกะษีรฺ อิบนุคัยมียะฮฺ
และมุฮัมมัดบินอับดุลวะฮฺฮาบ

ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอิหม่าม ห้าคน คือ หนึ่งในผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอิหม่ามอัลฟิคร อัครอซีบ อันนะวะวี ย อัลกุฎฎีบีย อิบนุกะษีร และมุฮัมมัดบินอับดุล วะฮะฮาบ จำนวน 1 คน คิด เป็นร้อยละ 3.70 เท่ากับ สอง ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอิหม่ามอัลฟิคร อัครอซีบ อันนะวะวี อัลกุฎฎีบีย อิบนุกะษีร และอัลรอฟีอีย์

ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอุลามาอ์ในสมัยดังกล่าวหกคน คือ หนึ่งในผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของ อิหม่ามอัลบะฆะวะวี อัลฟิคร อัครอซีบ อันนะวะวี อิบนุกะษีร อิบนุคัยมียะฮุ และมุฮัมมัดบินอับดุล วะฮะฮาบ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 สอง ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอิหม่ามอัลบะฆะวะวี อันนะวะวี อัลกุฎฎีบีย อิบนุกะษีร อิบนุคัยมียะฮุ และ มุฮัมมัดบินอับดุล วะฮะฮาบ เท่ากับ ผู้ที่ศึกษา จากทัศนะของอิหม่ามอัลบะฆะวะวี อัลฟิคร อัครอซีบ อันนะวะวี อัลกุฎฎีบีย อิบนุกะษีร และอิบนุคัยมียะฮุ ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอุลามาอ์ในสมัยดังกล่าวเจ็ดคน คือ ทัศนะของอิหม่ามอัลบะฆะวะวี อัลฟิคร อัครอซีบ อันนะวะวี อัลกุฎฎีบีย อิบนุกะษีร อิบนุคัยมียะฮุ และมุฮัมมัดบินอับดุล วะฮะฮาบ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11

ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของอุลามาอ์สมัยดังกล่าวแปดคน คือ ทัศนะของอิหม่ามอัลบะฆะวะวี อัลฟิคร อัครอซีบ อันนะวะวี อัลกุฎฎีบีย อิบนุกะษีร อิบนุคัยมียะฮุ มุฮัมมัดบินอับดุล วะฮะฮาบ และอัลตะญูฎี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 เท่ากับ ผู้ที่ศึกษาจากทัศนะของ อิหม่าม สิบคน คือ ทัศนะของอิหม่ามอัลบะฆะวะวี อัลฟิคร อัครอซีบ อันนะวะวี อัลกุฎฎีบีย อิบนุกะษีร อิบนุคัยมียะฮุ มุฮัมมัดบินอับดุล วะฮะฮาบ อัลตะญูฎี อัลคอซิม อะฎียะฮุ และอัลบัยฎอวี เท่ากับผู้ที่ไม่ได้ระบุว่าศึกษาจากทัศนะของอิหม่ามท่านใด

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประวัติการศึกษาจากทัศนระอุลามาร์
ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ได้สิ้นชีพแล้วและแต่งงานเกี่ยวกับคุณลักษณะ
ของอัลลอฮ์)

อุลามาร์ที่ได้ศึกษา	รวม	ร้อยละ
ชัยคุดาบุกบินอับดุลลอฮ์อัลฟาฎอนีย์	3	11.11
ชัยคุอัลคุดกอศิรอัลมันดีลีย์	2	7.41
ชัยคุดาบุกบินอับดุลลอฮ์อัลฟาฎอนีย์และชัยคุอะหมัดบินมุฮัมมัด ไชนู อัลฟาฎอนีย์	2	7.41
ชัยคุดาบุกบินอับดุลลอฮ์อัลฟาฎอนีย์และชัยคุอัลคุดกอศิรอัลมันดีลีย์	2	7.41
ชัยคุดาบุกบินอับดุลลอฮ์อัลฟาฎอนีย์ ชัยคุอะหมัดบินมุฮัมมัด ไชนู อัลฟาฎอนีย์ และชัยคุอัลคุดกอศิรอัลมันดีลีย์	10	37.01
ชัยคุดาบุกบินอับดุลลอฮ์อัลฟาฎอนีย์ ชัยคุอะหมัดบินมุฮัมมัด ไชนู อัลฟาฎอนีย์ ชัยคุอัลคุดกอศิรอัลมันดีลีย์ และชัยคุอิสมาอีลอับดุลกอศิร อัลฟาฎอนีย์	7	25.95
ชัยคุดาบุกบินอับดุลลอฮ์อัลฟาฎอนีย์ ชัยคุอะหมัดบินมุฮัมมัด ไชนู อัลฟาฎอนีย์ ชัยคุอัลคุดกอศิรอัลมันดีลีย์ ชัยคุอิสมาอีลอับดุลกอศิร อัลฟาฎอนีย์ และชัยคุชัยนุกอญาบิดินอัลฟาฎอนีย์	1	3.70
	รวม 27	100

ตาราง 13 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีประวัติการศึกษาทัศนระอุลามาร์
ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์ (สุพหวนะฮฺวะอะฮฺลา) ซึ่ง
ศึกษาจากทัศนระอุลามาร์ดังกล่าวหนึ่งคน คือหนึ่ง จากทัศนระชัยคุดาบุก อับดุลลอฮ์ อัลฟาฎอนีย์
จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 สอง ศึกษาจากทัศนระชัยคุอับดุลกอศิร อัลมันดีลีย์ จำนวน 2
คน คิดเป็นร้อยละ 7.41

ศึกษาจากทัศนระอุลามาร์ดังกล่าว สองคน คือ หนึ่งจากทัศนระชัยคุดาบุก บินอับดุลลอฮ์
อัลฟาฎอนีย์ และชัยคุอะหมัด บินมุฮัมมัด ไชนู จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 เท่ากับสอง
ศึกษาจากทัศนระชัยคุดาบุก บินอับดุลลอฮ์ อัลฟาฎอนีย์ และชัยคุอับดุลกอศิร อัลมันดีลีย์

ศึกษาจากอุลามารอ์ดังกล่าวสามคนคือจากทัศนะชัยคุดาวุด บินอับดุลลอฮ์ อัลพะฎอนีย์ ชัยคุอะหุมัด บินมุฮัมมัด ไชนู และชัยคุอับดุลกอดีร์ อัลมันคิลีย์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 37.01

ศึกษาจากทัศนะอุลามารอ์ดังกล่าวสี่คน คือ จากทัศนะชัยคุดาวุด บินอับดุลลอฮ์ อัลพะฎอนีย์ ชัยคุอะหุมัด บินมุฮัมมัด ไชนู อัลพะฎอนีย์ ชัยคุอับดุลกอดีร์ อัลมันคิลีย์ และชัยคุอิสมายิล บินอับดุลกอดีร์ อัลพะฎอนีย์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.95

ศึกษาจากทัศนะอุลามารอ์ดังกล่าวห้าคน คือจากทัศนะชัยคุดาวุด บินอับดุลลอฮ์ อัลพะฎอนีย์ ชัยคุอะหุมัด บินมุฮัมมัด ไชนู อัลพะฎอนีย์ ชัยคุอับดุลกอดีร์ อัลมันคิลีย์ และชัยคุซัยนุดญาบดิน อัลพะฎอนีย์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการศึกษาประวัติศาสตร์การกำเนิดสำนักคิดต่าง ๆ ด้านศาสนา

ประวัติการศึกษา	ชมรม อุลามารอ์ ^๑ (คน)	สำนักงาน คณะกรรมการ อิสลาม(คน)	ปริญญา เอก (คน)	ร.ร. เอกชนสอน ศาสนาอิสลาม (คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
1. น้อยที่สุด	-	-	-	-	-	-
2. น้อย	-	-	1	1	2	7.41
3. ปานกลาง	3	5	2	9	19	70.37
4. มาก	1	-	-	5	6	22.22
5. มากที่สุด	-	-	-	-	-	-
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 14 จะเห็นได้ว่าบรรดากลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้ที่มีประวัติการศึกษาประวัติศาสตร์การกำเนิดสำนักคิดต่าง ๆ ด้านหลักศรัทธา ระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 70.37 รองลงมาในระดับมาก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 ระดับน้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประวัติการศึกษาวิชา อรรถาธิบาย
 ธุรานเกี่ยวกับ โองการศึฟาค (ระบุถึงคุณลักษณะของอัลลอลอ)

ประวัติการศึกษา	ชมรม อูลาม่าห์ (คน)	สำนักงาน คณะกรรมการ อิสลาม(คน)	ปริญญา เอก (คน)	ร.ร. เอกชนสอน ศาสนาอิสลาม (คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
1. น้อยที่สุด	-	-	-	-	-	-
2. น้อย	-	-	1	-	1	3.70
3. ปานกลาง	1	2	2	10	15	55.56
4. มาก	2	3	-	5	10	37.04
5. มากที่สุด	1	-	-	-	1	3.70
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 15 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้ที่มีประวัติการศึกษาวิชา
 อรรถาธิบายธุราน ระดับปานกลาง มากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมา
 ระดับมาก จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 37.04 และระดับมากที่สุดน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็น
 ร้อยละ 3.70

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประวัติการศึกษา วิชาหลักการ
อรรถาธิบายกฎอาณ

ประวัติการศึกษา	ชมรม อุลามาฮ์ (คน)	สำนักงาน คณะกรรมการ อิสลาม(คน)	ปริญญา เอก (คน)	ร.ร.เอกชน สอนศาสนา อิสลาม(คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
1. น้อยที่สุด	-	-	-	-	-	-
2. น้อย	1	-	-	-	1	3.70
3. ปานกลาง	-	4	3	9	16	59.26
4. มาก	3	1	-	6	10	37.04
5. มากที่สุด	-	-	-	-	-	-
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 16 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้ที่มีประวัติการศึกษาวิชา
หลักการอรรถาธิบายกฎอาณระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 59.26 รอง
ลงมาระดับมากจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 37.04 และระดับน้อย น้อยที่สุด จำนวน 1 คน
คิดเป็นร้อยละ 3.70

ตาราง 17 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประวัติการศึกษาวิชา หะดีษเกี่ยวกับ
หะดีษศิฟาดจากหนังสือรรดาธิบายหะดีษของอุลามาร์ที่ได้รับการยอมรับ

ประวัติการศึกษา	ชมรม อุลามาร์ ^๑ (คน)	สำนักงาน คณะกรรมการ อิสลาม(คน)	ปริญญา เอก (คน)	ร.ร.เอกชน สอนศาสนา อิสลาม(คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
1. น้อยที่สุด	-	-	-	-	-	-
2. น้อย	-	-	1	1	2	7.41
3. ปานกลาง	3	4	2	11	20	74.07
4. มาก	1	1	-	3	5	18.50
5. มากที่สุด	-	-	-	-	-	-
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 17 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน มีผู้ที่มีประวัติการศึกษาวិชา
หะดีษ เกี่ยวกับหะดีษศิฟาดจากหนังสือรรดาธิบายหะดีษของอุลามาร์ ได้รับการยอมรับ ระดับ
ปานกลาง มากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 74.07 รองลงมาระดับมากจำนวน 5 คน
คิดเป็นร้อยละ 18.52 และระดับน้อย น้อยที่สุด จำนวน :2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประวัติการศึกษาวิชาหลักการพิจารณา
หะดีษ

ประวัติการศึกษา	ขมรม	สำนักงานคณะ	ปริญญา	ร.ร.เอกชน	รวม (คน)	ร้อยละ
	อุลามอาห์ (คน)	กรรมการ อิสลาม(คน)	เอก (คน)	สอนศาสนา อิสลาม(คน)		
1. น้อยที่สุด	-	-	-	-	-	-
2. น้อย	-	1	1	-	2	7.41
3. ปานกลาง	3	2	1	12	18	66.67
4. มาก	1	2	1	3	7	25.92
5. มากที่สุด	-	-	-	-	-	-
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 18 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน มีผู้ที่มีประวัติการศึกษาวินิจฉัยหลักการพิจารณาหะดีษ ระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา ระดับมากจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.92 และระดับน้อย น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประวัติการศึกษาวิชาเคหียิต

ประวัติการศึกษา	ชมรม	สำนักงานคณะ	ปริญญา	ร.ร.เอกชน	รวม (คน)	ร้อยละ
	อุลามาฮ์ฯ (คน)	กรรมการ อิสลาม(คน)	เอก (คน)	สอนศาสนา อิสลาม(คน)		
1. น้อยที่สุด	-	-	-	-	-	-
2. น้อย	-	-	1	-	1	3.70
3. ปานกลาง	-	2	2	6	10	37.04
4. มาก	1	2	-	9	12	44.44
5. มากที่สุด	3	1	-	-	4	14.82
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 19 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้ที่มีประวัติการศึกษาวชิชาเคหียิต ระดับมาก มากที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 รองลงมาระดับปานกลางจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 37.04 ระดับมากที่สุดจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.84 และระดับน้อย น้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70

ตาราง 20 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประวัติการศึกษาวิชาตรรกศาสตร์

ประวัติการศึกษา	ชมรม อุลามาร์ช ^๔ (คน)	ตำแหน่งงานคณะ กรรมการ อิสลาม(คน)	ปริญญา เอก (คน)	ร.ร.เอกชน สอนศาสนา อิสลาม(คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
1. น้อยที่สุด	1	1	1	3	6	22.22
2. น้อย	1	2	1	3	7	25.92
3. ปานกลาง	-	1	1	8	10	37.04
4. มาก	2	1	-	1	4	14.82
5. มากที่สุด	-	-	-	-	-	-
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 20 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้ที่มีประวัติการศึกษาวชิชาตรรกศาสตร์ ระดับปานกลาง มากที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 37.04 รองลงมาระดับน้อยจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.92 ระดับน้อยที่สุด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และระดับมาก น้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.82

ตาราง 21 จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประวัติการศึกษาวิชาะลาเฉพาะศ
(จำนวนโหวต)

ประวัติการศึกษา	ชมรม	สำนักงานคณะ	ปริญญา	ร.ร.เอกชน	รวม (คน)	ร้อยละ
	อุลามาฮ์ (คน)	กรรมการ อิสลาม(คน)	เอก (คน)	สอนศาสนา อิสลาม(คน)		
1. น้อยที่สุด	-	1	1	-	2	7.41
2. น้อย	1	1	-	4	6	22.22
3. ปานกลาง	-	2	2	11	15	55.56
4. มาก	3	1	-	-	4	14.81
5. มากที่สุด	-	-	-	-	-	-
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 21 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้ที่มีประวัติการศึกษาวิชาะลาเฉพาะศ ระดับปานกลาง มากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมา ระดับน้อย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 ระดับมาก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.81 และระดับน้อยที่สุด น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41

ตาราง 22 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิชาที่ชอบมากที่สุด

วิชาที่ชอบมากที่สุด	ชมรม อุลามาฮ์ฯ (คน)	สำนักงานคณะ กรรมการ อิสลาม(คน)	ปริญญา เอก (คน)	ร.ร.เอกชน สอนศาสนา อิสลาม(คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
1. อรรถาธิบายกุรอาน	1	2	1	5	9	33.33
2. หะดีษ	-	-	1	4	5	18.52
3. เคาฮีด	1	1	-	4	6	22.22
4. ฟิกฮ์	1	2	-	2	5	18.52
5. อื่น ๆ (ชอบทุกวิชาที่กล่าว)	1	-	1	-	2	7.41
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 22 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน มีผู้ที่ชอบวิชาอรรถาธิบายกุรอาน มากที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาวิชา เคาฮีด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 วิชาหะดีษ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.52 เท่ากับวิชาฟิกฮ์ และน้อยที่สุด วิชาอื่น ๆ (ชอบที่วิชาที่กล่าวมาข้างต้น ไม่มีอะไรพิเศษ) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41

ตาราง 23 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม วิชาที่ถนัดที่สุด

วิชาที่ถนัดมากที่สุด	ชนรม	สำนักงาน	ปริญญา	ร.ร.เอกชน	รวม (คน)	ร้อยละ
	อิสลามอาหรับ (คน)	คณะกรรมการ อิสลาม(คน)	เอก (คน)	สอนศาสนา อิสลาม(คน)		
1. อรรถาธิบายกุรอาน	1	1	1	4	7	25.93
2. หะดีษ	-	-	1	2	3	11.11
3. เคาฮีด	1	2	-	5	8	29.62
4. ฟิกฮ์	1	2	-	4	7	25.93
5. อื่น ๆ	1	-	1	-	2	7.41
(ถนัดทุกวิชาที่กล่าว)						
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 23 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน มีผู้ที่ถนัดวิชาเคาฮีด มากที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 29.62 รองลงมา อรรถาธิบายกุรอาน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.93 เท่ากับวิชา ฟิกฮ์ ลำดับถัดไป วิชาหะดีษ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 และวิชาอื่น ๆ (ถนัดทุกวิชาเท่ากับไม่มีวิชาใดเป็นพิเศษ) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41

ตาราง 24 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม วิชาที่ถนัดอันดับรองจากตารางที่ผ่านมา

วิชาที่ถนัดอันดับรอง	ชมรม อุลามาฮ์ฯ (คน)	สำนักงาน คณะกรรมการ อิสลาม(คน)	ปริญญา เอก (คน)	ร.ร.เอกชน สอนศาสนา อิสลาม(คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
6. อรรถาธิบายกุรอาน	-	2	1	6	9	33.33
7. หะดีษ	1	1	1	1	4	14.82
8. เตาฮีด	1	1	-	1	3	11.11
9. ฟิกฮ์	1	1	-	7	9	33.33
10. อื่น ๆ	1	-	1	-	2	7.41
(ถนัดทุกวิชาที่กล่าว)						
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตารางที่ 24 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้ถนัดวิชาเป็นอันดับรองจากตารางที่ผ่านมา คือ วิชา ฟิกฮ์ มากที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากับวิชา เตาฮีด รองลงมาวิชาหะดีษ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.82 วิชาเตาฮีด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 และน้อยที่สุด วิชาอื่น ๆ (เพราะทุกวิชาถนัดเท่ากัน) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในรูปของตาราง แสดงรายละเอียดทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างด้วยการแสดงจำนวนและร้อยละ พร้อมกับพรรณนาข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก. ทัศนคติอุลามาร์ฮ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อแนวคิดสะลัฟและคอตัฟเกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์

ทัศนคติต่อแนวคิดสะลัฟ

ตาราง 25 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความหมายของแนวคิดสะลัฟ ซึ่งหมายถึงแนวความคิดของกัลยาณชนมุสลิมที่มีชีวิตอยู่ในช่วงสามศตวรรษแรกของอิสลาม สำหรับผู้ที่อยู่ช่วงหลังจากนั้น แต่ได้เจริญรอยตามแนวคิดสะลัฟไม่ว่าจะอยู่สมัยใด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนอนาคต ก็ถือว่าเป็นชาวสะละฟีฮ์ (ผู้เจริญรอยตามสะลัฟ)

(คำถามที่ 1)

ความคิดเห็น	ชมรม อุลามาร์ฮ์ (คน)	สำนักงานคณะ กรรมการ อิสลาม(คน)	ปริญญา เอก (คน)	ร.ร.เอกชน สอนศาสนา อิสลาม(คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
เห็นด้วย	3	5	3	10	21	77.78
ไม่เห็นด้วย	1	-	-	1	2	7.41
ไม่ตอบ	-	-	-	4	4	4.81
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 25 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน มีผู้ที่เห็นด้วยกับ ความหมายของแนวคิดสะลัฟ ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ข้างต้นมากที่สุดจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมา ไม่ตอบ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.81 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 7.41

เหตุผลและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอ (ทุกคำถาม) เป็นรูปตาราง เพื่อความสะดวกในการศึกษาเปรียบเทียบในคำถามแต่ละคำถามมีดังต่อไปนี้

คำถามที่	เห็นด้วย 77.78%	ไม่เห็นด้วย 7.41%	ไม่ตอบ 4.81%
1	<p>ขอ. /01 ให้ความคิดเห็นว่า</p> <p>“ศัพท์แบ่งออกเป็น 2 ความหมาย</p> <p>หนึ่ง ศัพท์ซามานีย์ (Salaf Zamani) หมายถึง ผู้ที่อยู่สมัยศัพท์ (ก่อน)</p> <p>สอง ศัพท์มันฮาญีย์ (Salf Manhaji) หมายถึง ผู้ที่ยึดตามแนวความคิดศัพท์สมัยก่อน”</p> <p>ขอ. /02 ให้ความคิดเห็นว่า</p> <p>“การใช้คำว่าสะละฟี้นั้น ควรระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะยังมีความสับสนของคนกลุ่ม บางกลุ่ม โดยนำคำนี้เรียกกลุ่มของตัวเองและ ปฏิเสธบุคคลที่มีแนวความคิดสวนทางกับ คน”</p> <p>สนง. /08 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“แนวทางศัพท์นั้นปลอดภัยยิ่งแต่มีข้อแม้ว่าจะต้องถูกต้องตามแนวทางของศัพท์จริง ๆ ไม่ใช่อ้างว่าเป็นศัพท์ แต่ไม่ตามแนวทางของศัพท์”</p> <p>สนง. /09 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“แนวความคิดศัพท์เป็นแนวคิดที่มีความถูกต้องมากกว่าแนวคิดค่อศัพท์ และปลอดภัยกว่า และสะละฟี้น ไม่จำเป็นจะต้องมีชีวิตในยุค</p>	<p>ขอ. /03 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“ในด้านหลักศรัทธานั้น มี 2 กลุ่ม หนึ่ง อะฮฺลิสุนนะฮฺ สอง อะฮฺลิบิคอะฮฺวะเราะลาฮฺฮฺ (อุศริกรรมและหลงผิด) ทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าว มีอยู่สมัยศัพท์ (ก่อน) และค่อศัพท์ (หลัง) ซึ่ง ณ ที่นี้จะมี ชาวศัพท์ (ยุคก่อน) และสะละฟี้น ผู้ที่อ้างว่าเจริญรอยตามแนวความคิดศัพท์ แต่ขาดแท้ คือ อมฺูตฺติมะฮฺ</p>	

คำถามที่	เห็นด้วย 77.78%	ไม่เห็นด้วย 7.41%	ไม่ตอบ 4.81%
1	<p>300 ปีแรกของอิสลาม”</p> <p>ปอ./10 ให้เหตุผลว่า “แนวคิดสะถัฟนั้นขัดกับบุคคลสมัยสะถัฟยุคก่อน”</p> <p>ปอ./12 ให้เหตุผลว่า “เป็นคำกล่าวที่ได้ระบุในหนังสือตามแนวความคิดสะถัฟ”</p> <p>ร.ร./16 ให้เหตุผลว่า “ความเป็นจริง การเรียกว่า หลักระทัธาตามแนวคิดสะถัฟ หรือคอดีฟ มิได้เกิดขึ้นสมัยท่านนบีมุฮัมมัด (คือลัทธิลอสุอูลัยฮิวะสลัลัม) สมัยนบีเรียกว่า อะกีดะฮ์อัลอิสลามียะฮ์ การเรียกเช่นนั้นไม่ได้ผิดในปัจจุบัน แต่ตามที่ขณะของผม ไม่ควรทำเรื่องนี้ให้เป็นเรื่องใหญ่ เช่นกล่าวว่าแนวคิดของสะถัฟเป็นแนวคิดของนบีและเศาะหาบะฮ์ ในขณะที่แนวคิดคอดีฟ ใ้แนวคิดที่บิเคอะฮ์ เพราะทั้งสองแนวคิดมีข้อแตกต่างที่ไม่มากซึ่งข้อแตกต่างอยู่ที่วิธีการนำเสนอเท่านั้น”</p> <p>ร.ร./17 ให้เหตุผลว่า “เป็นแนวทางที่ถูกต้องตรงตามหลักศรัทธาของท่านนบี”</p> <p>ร.ร./22 ให้เหตุผลว่า “ยึดมั่นหลักการที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม”</p> <p>ร.ร./23 ให้เหตุผลว่า “สอดคล้องกับคำสอนจากกุรอาน และหะดีษ”</p>		

คำถามที่	เห็นด้วย 77.78%	ไม่เห็นด้วย 7.41%	ไม่ตอบ 4.81%
1	<p>ร.ร. /24 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“การเริ่มนับตะลัฟ หรือคอตฟ มิได้เริ่มที่ปี หรือศตวรรษแต่เริ่มที่แนวคิดมากกว่า เพราะฉะนั้น ผู้ที่เจริญรอยตามแนวคิดตะลัฟ ถึงแม้จะอยู่ช่วงหลังก็ถือว่าเป็นชาวตะละฟีย์”</p> <p>ร.ร. /26 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“พวกเขาเหล่านั้นเจริญรอยตามเราะสูดดังที่ท่านได้กล่าวว่ว่า</p> <p>عليكم بسنتي وسنة الخلفاء المهديين الراشدين</p> <p>ความว่า : ท่านทั้งหลายจงปฏิบัติตามแนวทางของฉันและบรรดาเคาะลีฟะฮ์ทั้งสี่”</p>		

ตาราง 26 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม แนวทางของสะถัฟเกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮฺ คือ ศรัทธา โองการและหะดีษที่เกี่ยวกับศิฟาตตามที่อัลลอฮฺตามที่อัลลอฮฺได้ระบุไว้ในกุรอาน และเราะซูล ได้กล่าวไว้ในหะดีษ (หลักอิชบาต) โดยไม่มีการตีความ ไม่นำไปเปรียบเทียบให้เสมอเหมือนับสิ่งที่ถูกสร้าง (หลักคันซีฮฺ) และไม่พยายามที่จะรู้ถึงภาวะที่แท้จริงของคุณลักษณะของอัลลอฮฺ (หลักเคากีฟ) (คำถามที่ 2)

ความคิดเห็น	ชมรม อุลามาฮ์ (คน)	สำนักงานคณะ กรรมการ อิสลาม(คน)	ป ริ ญ ญา เอก (คน)	ร.ร.เอกชน สอนศาสนา อิสลาม(คน)	รวม (คน)	ร้อย ละ
เห็นด้วย	3	4	1	10	18	66.67
ไม่เห็นด้วย	1	1	1	2	5	18.52
ไม่ตอบ	-	-	1	3	4	14.81
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 26 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน ผู้ที่เห็นด้วยกับแนวทางของสะถัฟตั้งข้อความข้างต้นมากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาไม่เห็นด้วย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.52 และ ไม่ตอบ น้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.81

เหตุผลและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

คำถามที่	เห็นด้วย 66.67%	ไม่เห็นด้วย 18.52%	ไม่ตอบ 14.81%
2	<p>ขอ./04 ให้ความคิดเห็นว่า</p> <p>“คำว่าไม่มีการตีความตามทัศนะของสะลัฟนั้น ในที่นี้หมายถึง การไม่ตีความโดยละเอียด แต่มีการตีความ โดยภาพรวมหรือเรียกว่า ตะอ์วิลอิจมาลีย์ เช่น คำว่า al-Yad (มือ) ของพระองค์จะเป็นเช่นไรนั้นเราไม่รู้ ความหมายที่แท้จริงของมันนั้น เรามอบหมายให้อัลลอฮ์ และเราจำเป็นจะต้องให้ความบริสุทธิ์ ศิฟาดนี้ ของอัลลอฮ์จากการเหมือนกับมนุษย์หรือสรรพสิ่งที่ทั้งหมด ดังที่อัลลอฮ์ทรงดำรัสความว่า “ไม่มีสิ่งใดเหมือนพระองค์” ซึ่งการให้ความหมายเช่นนี้ของสะลัฟเปรียบเสมือนการตะอ์วิลอิจมาลีย์”</p> <p>สนง./05 ให้ความคิดเห็นว่า</p> <p>“ในภาพรวมเป็นอย่างนั้น แต่มีอุลาม่าอ์ สะลัฟบางท่าน เช่น อิบนูอับบาส และ อีหม่ามซาหิอีย์ตีความบางโองการและหะดีษที่เกี่ยวข้องกับศิฟาด”</p> <p>สนง./08 ให้ความคิดเห็นว่า</p> <p>“โดยสรุปเห็นด้วยกับแนวทางทั้งคอลัฟ และสะลัฟแต่จะต้องเป็นสะลัฟจริง ซึ่งต่างจากแนวทางของพวกสิลัฟ (แปลว่าผิดในภาษามลายู)”</p> <p>สนง./09 ให้ความคิดเห็นว่า</p> <p>“มนุษย์ไม่สามารถที่จะตีความหรือรู้ถึงภาวะที่แท้จริงของอัลลอฮ์ได้”</p>	<p>ร.ร./20 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“สะลัฟตามความคิดเห็นของกลุ่มวะฮะบีเย์นั้น จะต่างจากแนวความคิดสะลัฟ สมัยก่อน เพราะวะฮะบีเย์ศรัทธาโองการอย่างผิวเผิน ส่วนสะลัฟสมัยก่อนนั้น จะไม่ศรัทธาอย่างผิวเผินแต่จะมอบหมายให้กับอัลลอฮ์ผู้ทรงรู้ยิ่งในโองการดังกล่าว”</p> <p>ร.ร./23 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“ไม่เห็นด้วยตรงที่ว่า สะลัฟไม่มีการตีความ”</p>	<p>ปอ./10 ให้ความคิดเห็นว่า “ในภาพรวมของคำจำกัดความข้างต้นนั้นเห็นด้วย แต่ที่ไม่เห็นด้วยในส่วนของ การแปลตะอ์วิลเป็นตีความนั้นมันคลุมเครือ ผมไม่แน่ใจว่าจะตรงและจะกล่าว ว่า สะลัฟไม่มีการตะอ์วิลเลย ก็ไม่ถูก เพราะบางครั้งสะลัฟมีการตะอ์วิลด้วย”</p>

คำถามที่	เห็นด้วย 66.67%	ไม่เห็นด้วย 18.52%	ไม่ตอบ 14.81%
2	<p>ร.ร./14 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“เราไม่สามารถรู้ในธาตุแท้ของอัลลอฮ์ แต่ถ้าในกุรอานและหะดี กกล่าวถึงมือของอัลลอฮ์ เราต้องศรัทธา แต่มือเป็นอย่างไรนั้นเราไม่ทราบ”</p> <p>ร.ร./16 ให้ความคิดเห็นว่า</p> <p>“ในภาพรวมเห็นด้วย แต่มีบางโองการจำเป็นจะต้องตีความ ไม่ตีความมิได้ เช่น โองการที่ที่อัลลอฮ์ได้ตรัสไว้ว่า</p> <p>ونحن اقرب اليه منكم ولكن لا تبصرون سورة الواقعة : من الآية ٨٦</p> <p>ความว่า : “และเราอยู่ใกล้เขายิ่งกว่าพวกเจ้า แต่ทว่าพวกเจ้านองไม่เห็น (อัลวาเกอะฮ์ :-86)”</p> <p>ร.ร./22 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“แนวคิดสะลัฟไม่ใช่สติปัญญาของมนุษย์ที่จะไปปรับรู้ศิฟาตของอัลลอฮ์”</p> <p>ร.ร./24 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“แนวคิดสะลัฟเป็นแนวคิดที่บริสุทธิ์และเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าผู้ที่มีแนวคิดนี้การศรัทธาต่อโองการกุรอานโดยไม่มีข้อสงสัยใด ๆ ในใจเลย”</p> <p>ร.ร./25 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“เราไม่สามารถรู้ถึงภาวะที่แท้จริงของคุณลักษณะอัลลอฮ์”</p> <p>ร.ร./26 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“แนวคิดสะลัฟจะต้องศรัทธาคุณลักษณะของอัลลอฮ์ตามที่พระองค์ทรงระบุไว้ในกุรอานและเราะสูลกล่าวไว้ในหะดีษ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง ปฏิเสธสร้างภาพพจน์ให้เห็นว่าเป็นอย่างไรและเปรียบเทียบกับเป็นสิ่งใด</p>		

ตาราง 27 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับอิหม่ามทั้งสี่ ซึ่งยึดตามแนวคิดระดับในการอธิบายโองการและหะดีษเกี่ยวกับศิฟาต (คำถามที่ 3)

ความคิดเห็น	ขรรวม อุลามาฮ์ (คน)	สำนักงาน คณะกรรมการ อิสลาม(คน)	ปริญญา เอก (คน)	ร.ร. เอกชน สอนศาสนา อิสลาม(คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
เห็นด้วย	4	5	3	14	26	96.30
ไม่เห็นด้วย	-	-	-	-	-	-
ไม่ตอบ	-	-	-	1	1	3.70
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 27 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน มีผู้ที่เห็นด้วยกับอิหม่ามทั้งสี่ซึ่งยึดตามแนวระดับในการอธิบายโองการและหะดีษเกี่ยวกับศิฟาตมากที่สุด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 96.30 รองลงมาคือ ไม่ตอบ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 และไม่มีผู้ใดไม่เห็นด้วย

เหตุผลและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

คำถาม ที่	เห็นด้วย 96.30%	ไม่เห็นด้วย 0.00%	ไม่ตอบ 3.70%
3	<p>ขอ. /02 ให้ความคิดเห็นว่า</p> <p>“ส่วนใหญ่สะลัฟจะ ไม่มีการตะอูว์ลัด์ฟิลียั แต่มีบาง โองการ หรือหะดีษ ซึ่งสะลัฟมีการตะอูว์ลัด์ฟิลียั”</p> <p>ขอ. /03 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“อิหม่ามทั้งสี่ ไม่รู้ความหมายของมีฮ ซึ่ง เป็น โองการ คีฟาต โดยอิหม่ามจะกล่าวว่</p> <p> ۱. الايات من عند الله ۲. الإيمان بها واجب ۳. الظاهر غير مراد ۴. والله اعلم بمراده</p> <p> ความว่า : หนึ่งใน โองการต่าง ๆ นั้น มาจากอัลลอฮฺ สอง การศรัทธาต่อ โองการดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็น สาม โองการที่ปรากฏนั้น ไม่ใช่ความหมายที่ต้องการ(ในที่นี้ไม่ใช่มือ แขน หน้าเหมือนกับมนุษย์หรือสรรพสิ่ง)สี่ อัลลอฮฺเป็นผู้ทรงรู้ซึ่งในความหมายที่ต้องการดังกล่าว ”</p> <p>ขอ. /05 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“เพราะบรรดาอิหม่ามทั้งสี่ ยืนยัน โองการและหะดีษคีฟาตตามที่อัลลอฮฺและเราะซูลได้ระบุไว้ โดยไม่มีเพิ่มหรือลด แต่การยืนยันของอิหม่ามทั้งสี่ ไม่ใช่เป็นการยืนยันหะกีกะฮฺ (จริง)และกัยฟียะฮฺ (สภาพ) ของพระองค์”</p> <p>ตง. /08 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“ส่วนมากคำพูดของท่านเหล่านั้น บ่งบอกถึงแนวทางของสะลัฟ”</p> <p>ตง. /09 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“อิหม่ามทั้งสี่รู้เรื่องกูรอานและหะดีษดี และทั้งสี่มีชีวิตอยู่ในยุคสะลัฟ และรู้ว่าแนวคิดสะลัฟปลอดภัยกว่าคอลลัฟ”</p>		

คำถามที่	เห็นด้วย 96.30%	ไม่เห็นด้วย 0.00%	ไม่ตอบ 3.70%
3	<p>ร.ร./14 ให้ความคิดเห็นว่า "อิหม่ามทั้งสี่อาศัยอยู่สมัยสะถัฟ ฉะนั้นอะก็อะฮ์จึงเหมือนกัน แต่แตกต่างกันด้านแนวคิดฟิกฮุเท่านั้น"</p> <p>ร.ร./26 ให้เหตุผลว่า "อิหม่ามทั้งสี่ยึดถือตามแนวคิดสะถัฟ จนกระทั่งพวกเขาเคยพูดว่า สิ่งใดที่เขาพูดไม่ตรงกับกูรอานและหะดีษ ให้ตัดทิ้งไป"</p> <p>ร.ร./27 ให้ความคิดเห็นว่า "ไม่ปรากฏในหนังสือของท่านเหล่านั้นพูดถึงเรื่องนี้ แต่ที่พบคือ บรรดาอิหม่ามทั้งสี่จะบอกให้เชื่อสิ่งที่ระบุในกูรอานและหะดีษ"</p> <p>ร.ร./26 ให้เหตุผลว่า "อิหม่ามทั้งสี่ยึดถือตามแนวคิดสะถัฟ จนกระทั่งพวกเขาเคยพูดว่า สิ่งใดที่เขาพูดไม่ตรงกับกูรอานและหะดีษ ให้ตัดทิ้งไป"</p> <p>ร.ร./27 ให้ความคิดเห็นว่า "ไม่ปรากฏในหนังสือของท่านเหล่านั้นพูดถึงเรื่องนี้ แต่ที่พบคือ บรรดาอิหม่ามทั้งสี่จะบอกให้เชื่อสิ่งที่ระบุในกูรอานและหะดีษ"</p>		

ตาราง 28 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับอิหม่าม
อบลุหะสัน อัลอัชชะรีฟ ในบ้านปลายของชีวิต ยึดตามแนวคิดสะลัฟในการอธิบาย
โองการและหะดีษเกี่ยวกับศิฟาด ซึ่งมีกล่าวไว้ในหนังสือ อัลอิบานะฮฺ (al-Ibanah)
(คำถามที่ 4)

ความคิดเห็น	ชมรม	สำนักงาน	ปริญญา ร.ร. เอกชน		รวม (คน)	ร้อยละ
	อุลามาฮ์ (คน)	คณะกรรมการ อิสลาม(คน)	เอก (คน)	สอนศาสนา อิสลาม(คน)		
เห็นด้วย	2	4	3	9	18	66.67
ไม่เห็นด้วย	2	-	-	2	4	14.81
ไม่ตอบ	-	1	-	4	5	18.52
รวม	4	5	3	15	27	100

จากตาราง 28 พบว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 27 คน มีผู้ที่เห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า อิหม่าม
อบลุหะสัน อัลอัชชะรีฟ ในบ้านปลายชีวิตของท่านยึดตามแนวคิดสะลัฟในการอธิบายโองการและ
หะดีษศิฟาด ซึ่งมีกล่าวไว้ในหนังสือ al-Ibanah มากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67
รองลงมาไม่ตอบ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.52 และไม่เห็นด้วย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ
14.81 จากข้อมูลในตารางนี้เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับตาราง 11 พบว่าผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของ
อิหม่ามอบลุหะสัน อัลอัชชะรีฟมีเพียง 18 คนแต่กลับแสดงความคิดเห็น 22 คน (เห็นด้วย 18 คน
และ ไม่เห็นด้วย 4 คน)

เหตุผลและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

คำถามที่	เห็นด้วย 66.67%	ไม่เห็นด้วย 14.81%	ไม่ตอบ 18.52%
4	<p>ขอ. /01 ให้ความคิดเห็นว่า</p> <p>“สำหรับการไม่ตีความตามแนวสะถัฟของท่านอิหม่ามอบุลหะสัน อัลอัชชะรีย์ นั้น เป็นการไม่ตีความแบบละเอียดยิ่งเรียกว่า ตะอฺวีลดีฟตีลียฺ แต่ท่านมีการตีความโดยภาพรวม ซึ่งเรียกว่า ตะอฺวีลอิฆมาลียฺ เช่น ท่านกล่าวว่าพระองค์ทรงมีมือ หน้าและคำอื่น ๆ โดยท่านไม่ได้ระบุว่าเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นการมอบความรู้ให้กับอัลลลอฮฺพร้อมปฏิเสธคุณลักษณะดังกล่าวว่าเหมือนกับมนุษย์หรือสรรพสิ่ง ซึ่งเป็นกาตะอฺวีลแบบอิฆมาลียฺ”</p> <p>ขอ. /02 ให้ความคิดเห็นว่า</p> <p>“อิหม่ามอบุลหะสัน อัลอัชชะรีย์ ได้ให้ความหมายการอิตติควาฮ์ไว้ว่า</p> <p>وإن الله تعالى استواء على العرشى على الوجه الذي قال له وبالمعنى اراده استواء منزها على المماسسة والاستقرار والتمكن والحلول والانتقال وقال حسن السقاف الذي حقق هذا الكتاب : ان هذه القطعة من الابانة محذوف من اكثر نسخة التي طبعتها السلفية العصرية والموجودة في الاسواق</p> <p>ความว่า : แท้จริงอัลลลอฮฺทรงอิตติควาฮ์บนบัลลังก์ หมายถึง การอิตติควาฮ์ของอัลลลอฮฺนั้นทรงบริสุทธิจากการสัมผัส การนั่งคงอยู่ การมีตำแหน่ง การตั้งถิ่นฐาน การอาศัยอยู่ ณ สถานที่และการเคลื่อนไหว(การประทับอยู่เหมือนมนุษย์หรือสรรพสิ่ง) ท่านหะสัน อัลตะกอฟ ผู้ซึ่งตะฮุกิก (تحقيق) หนังสือดีฟต์ ซับฮฺ อัคดัซบีฮฺ กล่าวว่า ข้อความส่วนนั้นเป็นข้อความหนึ่งในหนังสืออัลอิบานะฮฺ ซึ่งข้อความนี้จะถูกคัดออก และสะละฟี๋ยร่วมสมัยนำมาตีพิมพ์และมืออยู่ตามท้องตลาด”</p>	<p>ขอ. /03 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“อิหม่าม อบุลหะสัน อัลอัชชะรีย์ เป็นผู้ นำมัซฮับอะฮฺลิ สุนนะฮฺ และ ท่าน ตีความโองการ และ หะดีษ มุตะซาบิฮาด ว่า เป็น คุณลักษณะหนึ่งของอัลลลอฮฺ”</p> <p>ขอ. /04 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“หนังสือเล่มนี้นั้น ถูกคัดตอนมากมาย”</p>	<p>ส น ง ./08 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“หนังสือเล่มนี้ ผมไม่แน่ใจว่าเป็นหนังสือซึ่งนิพนธ์ด้วยมือของท่านอิหม่าม”</p>

คำถามที่	เห็นด้วย 66.67%	ไม่เห็นด้วย 14.81%	ไม่ตอบ 18.52%
4	<p>ปอ./10 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“ไม่เพียงแต่หนังสืออัลอิบานะฮฺ (al-Ibanah) เท่านั้น แต่มีอีก 2 เล่ม คือ อัลมะฮ์กอลาต อัลอิสลามียะห์ (al-Magalat al-Islamiah) และอัลลุมอฺ (al-Luma) ด้วย ที่ไม่มีการทะอวีดตามเล่มนี้เท่านั้น เป็นหนังสือของอิหม่ามที่ยังคงเหลืออยู่ในโลกนี้ ถึงแม้ท่านจะนิพนธ์มากมาย สำหรับมีผู้กล่าวว่า เนื้อหาในหนังสืออัลอิบานะฮฺบางส่วนถูกตัดคตอนนั้น ไม่เพียงหนังสือนี้เท่านั้น หนังสืออัลมะกอลาต อัลอิสลามียะฮ์ก็ถูกตัดด้วย แต่ภาพรวมหนังสืออัลอิบานะฮ์ยึดตามแนวคิดสะลัฟ”</p> <p>ร.ร. /14 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“อิหม่ามละทิ้งแนวคิดมูตะฮิละฮ์เปลี่ยนมาสู่สะลัฟ”</p> <p>ร.ร. /17 ให้เหตุผลว่า “อุลามาฮ์ส่วนใหญ่ เช่น อิบนุกษีรและคนอื่น ๆ มีทัศนะว่า ท่านได้เปลี่ยนเป็นแนวคิดสะลัฟ”</p> <p>ร.ร. /23 ให้เหตุผลว่า “ อิหม่ามศึกษาจนพบว่า แนวทางที่ถูกต้องเที่ยงแท้ คือ แนวทางของชาวสะลัฟ แม้ว่าอิหม่ามจะเชี่ยวชาญวิชาตรรกศาสตร์ก็ตาม”</p> <p>ร.ร. /24 ให้ความคิดเห็นว่า “เป็นเรื่องธรรมดาของผู้เป็นอุลามาฮ์ ถึงแม้ตัวเองจะมีวิธีคิดและแนวคิด ที่จะทำให้ผู้อื่นได้สะดวกในการเข้าใจการอธิบายโองการกุรอาน แต่สำหรับตัวเองแล้ว ย่อมจะยึดแนวคิดที่ปลอดภัยและใกล้เคียงกับของท่านรอซูล์และบรรดาศอหาบะห์”</p> <p>ร.ร. /26 ให้ความคิดเห็นว่า</p> <p>“ขอให้ท่านอ่านเองในหนังสือดังกล่าว แต่อุลามาฮ์บางท่านที่ไม่เชื่อว่า ท่านอิหม่ามได้เขียนหนังสือเล่มนี้”</p>		<p>ร.ร. /16 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“มีอุลามาฮ์หลายท่านให้ความคิดเห็นว่า ท่านหวนกลับจากแนวคิดมูตะฮิละฮ์ฮุอะฮ์ลียะฮ์มากกว่า เพราะสมัยท่านมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างอะฮ์ลียะฮ์ (ผู้ชำนาญด้านหะดีษ) ซึ่งเป็นอะฮ์ลียะฮ์และสำนักคิดต่าง ๆ เช่น มูตะฮิละฮ์ฮุอะฮ์ลียะฮ์และสำนักคิดต่าง ๆ เช่น มูตะฮิละฮ์ฮุอะฮ์ลียะฮ์และสำนักคิดอื่น ๆ”</p>

ตาราง 29 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับอุทามาธสมัย
 ตะลัฟ(กัลยาณชนมุสลิมสามศตวรรษแรกของอิสลาม) กับแนวคิดตะลัฟของ
 อิบนุค็อยมียะฮ์และมุฮัมมัด บินอับดุลวะฮะฮาบ มีแนวคิดเหมือนกัน
 (คำถามที่ 5)

ความคิดเห็น	ชมรม อุทามาธฯ (คน)	สำนักงาน คณะกรรมการ อิสลาม(คน)	ปริญญา ร.ร. เอกชน เอก (คน)	ร.ร. เอกชน สอนศาสนา อิสลาม(คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
เห็นด้วย	-	1	3	6	10	37.04
ไม่เห็นด้วย	4	4	-	7	15	55.55
ไม่ตอบ	-	-	-	2	2	7.41
รวม	4	5	3	15	27	100

ตาราง 29 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า อุทามาธสมัย
 ตะลัฟกับแนวคิดตะลัฟของอิหม่ามอิบนุค็อยมียะฮ์และมุฮัมมัด บินอับดุลวะฮะฮาบ มีแนวคิดเหมือน
 กันมากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 55.55 รองลงมาเห็นด้วย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ
 37.04 และไม่ตอบน้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41

เหตุผลและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

คำถามที่	เห็นด้วย 37.04%	ไม่เห็นด้วย 55.55%	ไม่ตอบ 7.41%
5	<p>สนง. /09 ให้เหตุผลว่า</p> <p>"แนวคิดทั้งหมดเอามาจากกุรอานและหะดีษทั้งสิ้น"</p> <p>ปอ. /10 ให้ความคิดเห็นว่า(หลังจากผู้วิจัยได้อบรมว่า) "Hagigat al-Yad ซึ่งหมายถึง มือของอัลลอฮ์จริง ๆ" และยังมีทัศนะเกี่ยวกับโครงการศิฟาดอีกว่า "โครงการต่าง ๆ เหล่านี้มาจากอัลลอฮ์ การสรรทาสคือโครงการดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็น โครงการที่ปรากฏนั้นถือความหมายที่ต้องการและอัลลอฮ์ทรงมีมือที่เหมาะสมกับพระองค์" ในขณะที่สะลัฟยุคก่อนมีทัศนะว่า "ไม่ใช่ความหมายเป็นไปตามที่โครงการระบุและอัลลอฮ์ผู้ทรงรอบรู้อยู่ในความหมายดังกล่าว" จากคำกล่าวทั้งหมดนั้นทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องมีอ้างอิงด้วย ใครเป็นคนกล่าว อ้างอิงมาจากหนังสือใด คำว่ามีบุคคลกล่าวว่าอีนุคัยมียะลุด ได้เคยกล่าวอย่างนั้นอย่างนี้ ผู้รับจะต้องศึกษาอย่างละเอียด อย่ารีบร้อนทันที จะต้องมีการวิเคราะห์ก่อนว่าใครเป็นผู้กล่าว เราเคยชินกับกันว่า เขาว่าโดยไม่รู้ว่าเป็นใครว่า ถ้าเขาว่า มันไม่ใช่คุลามะฮ์ คุลามะฮ์จะต้องมีการอ้างอิง ซึ่งการกล่าวอย่างนี้เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง"</p>	<p>ขอ. /01 ให้เหตุผลว่า</p> <p>"คำว่า อิตติวาล์ นั้น สมัยสะลัฟให้ทัศนะว่า</p> <p>استواء يليق بجلاله ความว่า อิตติวาล์ (การประทับ) นั้นเหมาะสมกับความมีเกียรติของพระองค์อัลลอฮ์ แต่อีนุคัยมียะลุดและอับดุลวะฮะฮ์ฮาบให้ทัศนะว่า</p> <p>استواء حقيقة اى بذاته ความว่า อิตติวาล์ มีจริงสำหรับขนาดของอัลลอฮ์"</p> <p>ขอ. /02 ให้เหตุผลว่า</p> <p>"ทัศนะของอูลามาฮ์สะลัฟสมัยก่อนจะไม่กล่าวว่า อัลลอฮ์ทรงมี al-Jihah (อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง)"</p>	

คำถามที่	เห็นด้วย 37.04%	ไม่เห็นด้วย 55.55%	ไม่ตอบ 7.41%
5	<p>ร.ร. /17 ให้เหตุผลว่า "แนวคิดของอิหม่ามทั้งสองสอดคล้องกับความ เป็นจริงที่ระบุในกุรอานและหะดีษ"</p> <p>ร.ร. /24 ให้ความคิดเห็นว่า "อิหม่ามทั้งสองพยายามที่จะให้นุซัยห์หัน กลับไปศึกษาแนวคิดของสะลัฟหลังจากผู้คนใน สมัยนั้นหลงใหลกับการใช้สติปัญญาของตัวเอง ในการคิดเรื่อง หลักศรัทธา"</p>	<p>ขอ. /03 ให้เหตุผลว่า "ดูลามาย์ยุคปัจจุบัน ให้ ทัศนะว่า อิหม่ามอิมนุดัยมียะฮู มิได้ดำเนินตามแนวคิดสะลัฟ ยุคก่อน แต่ท่านดำเนินตาม แนวคิดของมัซฮับนุญัตติมะฮู เพราะมีอตามทัศนะของท่าน คือ بأن الله تعالى حقيقة اليد ความว่า แท้จริงอัลลอฮฺทรงมี มือจริง ๆ"</p> <p>ขอ. /04 ให้เหตุผลว่า "อิหม่ามทั้งสองไม่มีการตีความ ในขณะที่ดูลามาย์สะลัฟสมัย ก่อนมีการตีความ"</p>	

คำถามที่	เห็นด้วย 37.04%	ไม่เห็นด้วย 55.55%	ไม่ตอบ 7.41%
5	<p>ร.ร. /26 ให้เหตุผลว่า “อิหม่ามทั้งสองศึกษาตามแนวสะลัฟ พร้อมกับวิเคราะห์แนวค่อลัฟ หลังจากนั้นจึงเปรียบเทียบแล้วยึดมั่นในแนวทางที่ถูกต้อง ไม่ม่งมายและคือตัน”</p> <p>ร.ร. /27 ให้เหตุผลว่า “ทั้งสองต่อต้านอย่างมากในเรื่องการตีความ”</p>	<p>สนง. /05 ให้เหตุผลว่า “แนวคิดของอิหม่ามทั้งสองมีจุดต่างบางจุดกับแนวคิดของอุลาม่าฮ์สะลัฟยุคก่อน เช่น โองการที่อัลลอฮ์ได้ตรัสไว้ว่า ความว่า มือของอัลลอฮ์ทรงอยู่เหนือมือของท่านนั้น คำว่า มือของอัลลอฮ์ ตามทัศนะของอิหม่ามทั้งสองนั้นเป็นการยืนยันว่าอัลลอฮ์มีมือจริงๆ (Ithbat Hagigat al-Yad)</p>	

คำถามที่	เห็นด้วย 37.04%	ไม่เห็นด้วย 55.55%	ไม่ตอบ 7.41%
5		<p>สนง. /08 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“อุทมาธัสมัยสะถัฟมีการ ตะอ้อว็ลอิจมาลีย์ ในขณะที่อิหม่ามทั้งสองไม่มีการตะอ้อว็ลเลย”</p> <p>ร.ร. /16 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“ความเป็นจริงแล้ว อิหม่ามทั้งสองมีการตะอ้อว็ลอิจมาลีย์ ในขณะที่อุทมาธัสะถัฟยุคก่อน เป็นการมอบหมายในโองการศิฟาดให้กับอ็ดลอลยุ เพราะสะถัฟยุคก่อนกล่าวว่า การศรัทธาต่อโองการดังกล่าวจำเป็น สภาพเป็นจริงอย่างไร ไม่มีใครรู้ การถามนั้นเป็นการทำบิดอะฮุ สำหรับมีคำกล่าวมากมายว่า อิหม่ามทั้งสองกล่าวว่า “อิสติวอาห์ เป็นหะกีกอตุลฆุาด (เป็นขนาดของพระองค์จริง ๆ) นั้น ตามที่ผมได้ศึกษา ไม่พบคำดังกล่าวว่ามาจากท่าน แต่พบในอุทมาธัรุ่นหลังที่อ้างคำว่าเห็นด้วยกับท่าน ซึ่งถือเป็นเรื่องที่กล้าพูดเกินเหตุจริง”</p> <p>ร.ร. /20 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“เพราะอิหม่ามทั้งสองศรัทธาตามตัวบทที่ได้ระบุ</p> <p>ร.ร. /23 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“มีหลายเรื่องที่อิหม่ามทั้งสองแนบแน่นกับแนวคิดสะถัฟมากกว่าคนอื่น ๆ ในยุคนั้น แต่มนุษย์ทุกคนมีผิดพลาด แนวคิดของท่านทั้งสองยังมีบางส่วนที่ไม่เหมือนสะถัฟ เช่น การหมกมุ่นอยู่กับเรื่องศิฟาดมากเกินไป ซึ่งต่างกับสะถัฟยุคก่อน ที่ศรัทธาโดยไม่พยายามหมกมุ่น และสะถัฟเองก็มีการตีความเพียงพวกเขาไม่พูดมากในเรื่องนี้เท่านั้น”</p>	

ตาราง 30 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแนวคิดคอกอล์ฟ ซึ่งหมายถึงอุทมาธ์ กลุ่มหนึ่งที่มีชีวิตอยู่หลังสามศตวรรษแรกของอิสลาม ซึ่งสมัยดังกล่าววิชา ดรรกศาสตร์และปรัชญามีอิทธิพลต่อสังคมมุสลิม โดยนำส่วนหนึ่งของวิชา ดัง กล่าวที่เขาคิดว่าไม่ได้ค้ำกับหลักศาสนา นำมาอธิบายโครงการและหะดีษ ที่เกี่ยว กับศิฟาคที่มีความหมายเป็นนัย โดยการตีความโครงการและหะดีษ ดังกล่าว ให้เหมาะสมกับคุณลักษณะอันสูงส่งของอัลลอฮ์

(คำถามที่ 6)

ความคิดเห็น	ชมรม อุทมาธ์ฯ (คน)	สำนักงาน คณะกรรมการ อิสลาม(คน)	ปริญญา เอก (คน)	ร.ร. เอกชน สอนศาสนา อิสลาม(คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
เห็นด้วย	4	4	2	11	21	77.78
ไม่เห็นด้วย	-	1	-	2	3	11.11
ไม่ตอบ	-	-	1	2	3	11.11
รวม	4	5	3	15	27	100

ตาราง 30 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน มีผู้ที่เห็นด้วยกับแนวคิดคอกอล์ฟ ซึ่งผู้วิจัยได้ ให้ไว้ข้างต้น มากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมา ไม่เห็นด้วย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 เท่ากับผู้ที่ไม่ตอบ

เหตุผลและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

คำถามที่	เห็นด้วย 77.78%	ไม่เห็นด้วย 11.11%	ไม่ตอบ 11.11%
6	<p>ขอ. /01 ให้เหตุผลว่า “สมัยดังกล่าว นักวิชาการต่างศาสตร์ได้ใช้วิชาตรรกศาสตร์และวิชาปรัชญามาตอบได้หลักการของอิสลามโดยใช้สติปัญญา จึงจำเป็นที่นักวิชาการมุสลิมยุคนั้นจะต้องเรียนรู้วิชาดังกล่าวเพื่อตอบได้และรักษาหลักการศรัทธาของอิสลาม ดังเช่นคำว่า วาญิบ (คุณลักษณะที่จำเป็นจะต้องมีขนาดของอัลลอฮ์) มุศตะฮ็ล (คุณลักษณะที่ไม่มีขนาดของอัลลอฮ์) และญอฮิซ (สิ่งที่อัลลอฮ์จะให้มีหรือไม่มีก็ได้) ซึ่งตามคำดังกล่าวเป็นสิ่งที่สติปัญญายอมรับอย่างแน่นอนและ ไม่ได้คัดค้านกับหลักการของอิสลาม”</p> <p>ขอ. /03 ให้เหตุผลว่า “การตะฮัรียัต (ตีความ) ของคอลลัมมีได้ค้านกับหลักอะกิดะฮ์ความหมายของอายะฮ์และภาษาอาหรับ”</p> <p>สนง. /05 ให้เหตุผลว่า “การตีความของคอลลัมมีได้หมายถึงคอลลัมมีปฏิเสธ โองการและหะดีษตามที่ระบุไว้ แต่เป็นการตีฟัลสิร์(อรรถาธิบาย)กูรอานและหะดีษโดยวางอยู่บนพื้นฐานของหลักภาษาอาหรับ”</p> <p>สนง. /08 ให้เหตุผลว่า “แนวคิดของคอลลัมมีแปลกก๊วย”</p> <p>ปอ. /12 ให้เหตุผลว่า “นี่คือทัศนะของคอลลัมมี แต่แนวคิดสะลัฟไม่ยอมรับคำกล่าวข้างต้น”</p>	<p>ร.ร. /17 ให้เหตุผลว่า “กูรอานได้กล่าวถึงหลัก อะกิดะฮ์และศิฟัตของอัลลอฮ์ โดยผู้ใดไม่สามารถที่จะรู้ด้วยความคิดเห็น”</p> <p>ร.ร. /26 ให้เหตุผลว่า “มนุษย์ทุกคนไม่สามารถรู้ในเรื่องอัลลอฮ์ได้ ดังที่พระองค์ทรงคำรัสความว่า และไม่มีผู้ใคร่ในการตีความนอกจากอัลลอฮ์ (อาลิอิมรอน :-7)”</p>	<p>ปอ. /10 ให้เหตุผลว่า “การเรียนเตาฮีดจากกูรอาน ทำให้เราได้ทราบอะไรมากมายเกี่ยวกับหลักศรัทธาในกูรอานแต่เป็นที่น่าเสียดาย เมื่อกล่าวถึงเตาฮีดสะลัฟ ชาวบ้านจะเข้าใจเพียงแต่ว่า เตาฮีด สะลัฟ หมายถึง การพูดถึงเฉพาะอัลลอฮ์ทรงอิศติวอาฮ์บนบัลลังก์เท่านั้น แต่ความเป็นจริงแล้ว ยังมีอีกมากมายที่เราควรศึกษาและเรียนรู้ เกี่ยวกับเตาฮีดสะลัฟ กล่าวคือศึกษาจากกูรอานทั้งเล่มและหะดีษต่าง ๆ ซึ่งหากเรานำมาเปรียบเทียบกับวิชาเตาฮีดที่เราได้ศึกษาในสมัยก่อน</p>

คำถามที่	เห็นด้วย 77.78%	ไม่เห็นด้วย 11.11%	ไม่ตอบ 11.11%
6	<p>ร.ร./14 ให้เหตุผลว่า “สมัยนั้น มนุษย์มีความเจริญวิชาการด้าน ปรัชญาและตรรกศาสตร์”</p> <p>ร.ร./16 ให้เหตุผลว่า “การตีความของคอถ์ฟเป็นการค้นคว้า(ให้ความ บริสุทธิ์ต่ออัลลอฮ์จากการนำไปเปรียบเทียบให้ เสมอเหมือนกับสรรพสิ่ง) เพราะมันเป็นนัย หา ใช่เป็นการตะอ์ดีล(ปฏิเสธโองการของอัลลอฮ์) อย่างที่หลายคนเข้าใจ เพราะคอถ์ฟก็ศรัทธาใน โองการดังกล่าว แต่วิธีการนำเสนอเท่านั้นที่ต่าง กัน”</p> <p>ร.ร./20 ให้เหตุผลว่า “คอถ์ฟไม่ได้ตีความโดยใช้สติปัญญาอย่าง เดียว แต่คำนึงถึงหลักภาษาอาหรับด้วย”</p>		<p>เราจะพบว่า เรา ได้นำวิชาปรัชญา ของกรีกหรือนำ สติปัญญามาคิด เพราะมนุษย์สมัย นั้นมัวยุ่งอยู่กับ ความคิดของนัก ปรัชญา คังนั้น มนุษย์สมัยนั้นจึง เหมาะสมที่เขาจะรู้ จักพระเจ้าด้วย ความคิดทาง ปรัชญา แต่สิ่งที่ นำแปลกสำหรับ เรา เรานำวิชา ปรัชญามาใช้ในยุค ปัจจุบันในขณะที่ ในสมัยนี้มนุษย์ไม่ เข้าใจสิ่งใดเลย เกี่ยวกับปรัชญา จนกระทั่งมีการ ท่องจำอย่างนก (นกแก้วนก ขุนทอง) เกี่ยวกับ คิฟาคย์ลีย</p>

คำถามที่	เห็นด้วย 77.78%	ไม่เห็นด้วย 11.11%	ไม่ตอบ 11.11%
6	<p>ร.ร. /23 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“การตีความในลักษณะดังกล่าวเป็นเอกลักษณ์เฉพาะชนรุ่นหลังเท่านั้น ไม่มีอยู่ในสมัยสะทาบะฮ์”</p> <p>ร.ร. /24 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“จุดประสงค์ของการนำวิชาตรรกศาสตร์และปรัชญาในการอธิบายโองการและหะดีษเพื่อให้ผู้คนได้เห็นถึงความบริสุทธิ์ของอัลลอฮ์ว่าไม่เหมือนกับสรรพสิ่ง ซึ่งถือว่าใช้ได้”</p> <p>ร.ร. /25 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“หลายโองการของกุรอานเป็น โองการมุหะมาตและมุตะซาบิฮาค์”</p>		<p>เช่น เรารู้ได้อย่างไรว่า อัลลอฮ์ทรงมี รู้เพราะมี สรรพสิ่งที่เป็นหลักฐาน ว่า พระองค์ทรงมี ? เพราะสรรพสิ่งมีการ เปลี่ยนแปลง เมื่อสรรพสิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงต้องมี ผู้ที่นำความเปลี่ยนแปลง ไคร เป็น ผู้ เปลี่ยนแปลง?อัลลอฮ์ (สุพหานะฮ์วะตะอะลา) ขบวนการถาม-ตอบเช่นนี้เป็นการท่องจำ เหมือนกับนก (น ก แ ก้ ว น ก ขุนทอง) โดยไม่รู้อะไรเลย ซึ่งเป็นการนำปรัชญาของกรีก มาใช้กับคนสามัญ (ชาวบ้านธรรมดา) ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่าคนสามัญจึงไม่เข้าใจและรู้จักอัลลอฮ์อย่างแท้จริง”</p>

ตาราง 31 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติของคอลลีฟที่กล่าวว่า อัลลอฮฺทรงมีคุณลักษณะที่สมบูรณ์ ปราศจากข้อบกพร่องใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งคุณลักษณะของพระองค์นั้นมีมากไม่สามารถนับได้ครบถ้วน แต่จำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคนต้องรู้นั้น มี 13 ประการ

(คำถามที่ 7)

ความคิดเห็น	ชมรม อุลามาอ์ฯ (คน)	สำนักงาน คณะกรรมการ อิสลาม(คน)	ปริญญา เอก (คน)	ร.ร. เอกชน สอนศาสนา อิสลาม(คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
เห็นด้วย	4	4	1	10	19	70.37
ไม่เห็นด้วย	-	-	2	4	6	22.22
ไม่ตอบ	-	1	-	1	2	7.41
รวม	4	5	3	15	27	100

ตาราง 31 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน มีผู้ที่เห็นด้วยกับทัศนคติของคอลลีฟในการแบ่งคุณลักษณะของอัลลอฮฺตามข้อความข้างต้นมากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 70.37 รองลงมาไม่เห็นด้วย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และ ไม่ตอบน้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ

เหตุผลและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

คำถามที่	เห็นด้วย 70.37%	ไม่เห็นด้วย 22.22%	ไม่ตอบ 7.41%
7	<p>ขอ. /01 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“การรู้ 13 ศิพาคตั้งกล่าวอย่างละเอียดนั้น เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้คุณลักษณะอื่น ๆ ของอัลลอฮ์ และเปรียบเทียบกับคุณลักษณะอื่น ๆ ของมนุษย์หรือสรรพสิ่งทั้งมวล”</p> <p>ขอ. /02 ให้ความคิดเห็นว่า</p> <p>“ศิพาคทั้ง 13 ประการดังกล่าว เป็นทัศนะอัลรอฮิฮ์(มีน้ำหนัก) แต่ทัศนะอัลมัชฮูร(เป็นที่รู้จัก) จำเป็นต้องรู้อย่างละเอียด 20 ประการ”</p> <p>ขอ. /03 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“ศิพาคของอัลลอฮ์ 13 ประการ หรือ 20 ประการ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคนต้องรู้ โดยสามารถอธิบายได้”</p> <p>ขอ. /04 ให้ความคิดเห็นว่า</p> <p>“13 ศิพาคตามทัศนะของอิหม่ามอัลอัชชะรีย์ ในขณะที่อิหม่ามอัลมาตุรดีนั้นจำเป็นต้องรู้ 20 ศิพาค”</p> <p>สนง. /08 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“เพราะ 13 ประการดังกล่าวเป็นทัศนะของมุฮ์ตามัด”(ยึดถือ)</p> <p>ร.ร. /16 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“อุลามาย์คอถัฟได้วางกฎเกณฑ์ดังกล่าวเพื่อเป็นการง่ายสำหรับการศึกษาสำหรับเราและเด็ก เพราะเป็นการจัดระบบที่ดี ทุกศิพาคมีหลักฐานจากกูรอานอื่นยืนยัน เมื่อเด็กหรือเยาวชนศึกษาตามวิธีนี้แล้ว จะทำให้เขามีพื้นฐานดี</p>	<p>ปอ. /12 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“นี่คือทัศนะของคอถัฟแต่คอถัฟไม่ยอมรับการนับจำนวนดังกล่าว”</p> <p>ร.ร. /14 ให้ความคิดเห็นว่า</p> <p>“ไม่สมควรจำกัดคุณลักษณะของอัลลอฮ์”</p> <p>ร.ร. /24 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“การจำกัดคุณลักษณะของอัลลอฮ์ให้มุสลิมต้องรู้ 13 ประการ จะทำให้มุสลิมเอาจริงเอาจัง เฉพาะ 13 ประการเท่านั้น โดยถือว่าอีกหลายประการไม่จำเป็น ดังนั้นจึงทำให้มุสลิมไม่มีวันรู้ถึงคุณลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ในกูรอานและหะดีษ ซึ่งสิ่งเหล่านั้นมุสลิมจำเป็นต้องรู้เช่นกัน”</p> <p>ร.ร. /26 ให้เหตุผลว่า</p> <p>“มุสลิมทุกคนจะต้องเรียนรู้คุณลักษณะของอัลลอฮ์จนสุดความสามารถ ไม่ใช่ยึดอยู่กับคำว่า 13 ศิพาคเท่านั้น”</p>	

คำถามที่	เห็นด้วย 70.37%	ไม่เห็นด้วย 22.22%	ไม่ตอบ 7.41%
	<p>เมื่อ โตขึ้นก็สามารถศึกษาตามแนวคิดอื่นอีก และเป็นกร่ง่าย สำหรับเขา”</p> <p>ร.ร. /17 ให้เหตุผลว่า “คอลัฟมิได้ปฏิเสธศิฟาดของอัลลอฮฺ”</p> <p>ร.ร. /20 ให้เหตุผลว่า “คอลัฟได้นำหลักฐานจากกรอานและหะดีษ มิใช่ใช้สติปัญญา ตัดสินอย่างเดียว”</p> <p>ร.ร. /22 ให้เหตุผลว่า “ศิฟาดทั้ง 13 ประการนี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิม”</p> <p>ร.ร. /23 ให้เหตุผลว่า “การแบ่งคุณลักษณะของอัลลอฮฺออกเป็นประการ ๆ เป็นสิ่งที่ เกิดขึ้นยุคคอลัฟเท่านั้น ถึงแม้การแบ่งประเภทดังกล่าวไม่ส่งผล ต่อความเชื่อ แต่วิธีการที่ตามมาแตกต่างกัน คือการอธิบายและ ตีความคุณลักษณะ 13 หรือ 20 ประการ โดยใช้วิชาปรัชญา และตรรกศาสตร์ เข้ามึบบทบาทอันมาก”</p> <p>ร.ร. /25 ให้เหตุผลว่า “เพียง 13 ประการก็เพียงพอสำหรับสติปัญญาของเราที่จะรู้จัก อัลลอฮฺ”</p>		